

ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

У статті обґрунтовується актуальність проблеми підготовки майбутніх педагогів до роботи в дитячих оздоровчих таборах; та наголошується на необхідності відновлення окремих аспектів змісту діяльності дитячих закладів відпочинку та оздоровлення.

Сучасний етап розбудови національної системи освіти підвищує вимоги до підготовки фахівців до роботи в дитячих таборах. У підготовці педагогічних кадрів мають бути враховані нові умови функціонування системи дошкільної та початкової освіти: зміна співвідношення родинного і суспільного виховання, різноманітність форм суспільного дошкільного та шкільного виховання і їх відповідність новим завданням і умовам ринкових відносин, багатоваріантність освітньо-виховних програм. Нагромадження нових знань, зміна і зміцнення поглядів, переконань, звичок відбуваються постійно. Розвиток фізичних і духовних сил дитини вимагає від неї все нових і нових способів пізнання оточуючого світу, що виявляється в її поведінці, діяльності, ставленні до інших людей, до праці, природи і самої себе.

Одним із пріоритетних завдань нашої держави в є реалізація їх права на відпочинок та оздоровлення.

Згідно із Законом України «Про оздоровлення і відпочинок дітей»[1] відпочинок – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни; оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, які спрямовані на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та

Проблема підготовки майбутніх педагогів до роботи в дитячих оздоровчих таборах є актуальною і має важливе практичне значення для відновлення змісту діяльності дитячих закладів відпочинку та оздоровлення та наповнення сучасним виховним змістом оздоровчо-виховного процесу.

Важливим завданням навчання у вузі є формування у майбутніх педагогів активної педагогічної позиції, що здатна забезпечити самостійне сприйняття ними тих педагогічних інновацій, які значною мірою і становлять зміст педагогічної діяльності.

Розв'язання вказаних завдань у системі підготовки фахівців забезпечується поєднанням фундаментального науково-теоретичного та практично-методичного напрямів. Однією з форм цього поєднання виступає педагогічна практика.

Педагогічна практика є складовою і обов'язковою частиною професійної підготовки фахівців. Освітньо-професійна програма передбачає педагогічну практику у дитячих таборах, яка проводиться у IV семестрі (липень) протягом 4-тижднів. Літня педагогічна практика студентів II курсу – це продовження навчального процесу. Проводиться з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань, практичних навичок та набуття досвіду самостійної роботи що протікає в специфічних умовах.

Студенти проходять педагогічну практику у позашкільних закладах різних типів і форм власності, з керівниками яких попередньо укладено договори на її проведення.

Дитячий оздоровчий табір – позашкільний виховний заклад, який сприяє школі в організації оздоровлення, активного відпочинку, задоволення потреб дітей і підлітків у літній період.

Робота в оздоровчому таборі повинна розумно поєднувати в собі відпочинок, працю, спорт, туризм з пізнавальною, естетичною, екологічною й оздоровчою діяльністю. У таборі необхідно створити належні умови для самореалізації дітей, щоб допомогти їм розвинути їхню соціальну активність, виховати в них почуття власної гідності, надати можливість проявити себе в конкретній справі, стимулювати творчий розвиток та ініціативу.

Важливим питанням в організації роботи є планування та проведення дозвілля, яке дійсно задовольняло б наших вихованців, не було б нав'язливим і, водночас, формувало національно-свідому особистість.

Студенти повинні знати, що на базах практик існує установлений режим праці, можливий контроль часу початку та закінчення роботи (табелювання), правила ведення поточних записів і складання підсумкового звіту.

Розподіл студентів на практику проводиться керівником практики з урахуванням замовлень позашкільних навчальних закладів.

Даний вид практики виступає як самостійна робота студентів, бо вони є повноправними членами педагогічного колективу табору, несуть відповідальність за життя і здоров'я дітей.

Під час практики студенти працюють на посадах вихователів загонів, музичними керівниками, організаторами гурткової роботи, психологами. Літня педагогічна практика має ряд специфічних особливостей: проходить в умовах позаміського оздоровчого закладу в період літніх канікул, коли немає навчального процесу, відсутній вплив сім'ї, різних колективів; школярі перебувають у таборі з урахуванням місцевих природнокліматичних умов та при узгодженні з відповідними органами виконавчої влади в середньому протягом 18–21 днів. Студент потрапляє в середовище тимчасового дитячого колективу, різноманітних контактів із вихователями, виконує всі функціональні обов'язки педагога-вихователя.

Перші труднощі які усвідомлюють студенти є невідповідність теоретичної моделі професійної діяльності тим реальним педагогічним ситуаціям, з якими вони стикаються у процесі своєї діяльності. Це обумовлює специфіку завдань, змісту, форм організації практики. Педагогічна майстерність удосконалюється в повсякденній роботі з дітьми, спілкуванні з ними, пошуках власних педагогічних відкриттів на основі застосування набутих знань і вмінь з педагогіки, теорії виховання, педагогічної майстерності, психології, фізіології, гігієни, методики виховної роботи. Підготовка студентів до даного виду діяльності передбачає проведення як вивчення теоретичних курсів з методики виховної роботи, так і цілу низку практичних занять, ділових ігор, програвання ситуацій, творчих конкурсів, інструктивно-методичних табірних зборів.

Йдучи на педагогічну практику, студент повинен уміти визначати освітньо-виховні завдання в роботі з дитячим колективом на зміну, на періоди зміни, на день, на певні види діяльності; проводити колективні творчі справи, туристичні походи, змагання, ігрові спортивні та пізнавальні програми; залучати дітей до трудових та екологічних справ, природоохоронних заходів, підготовки творчих конкурсів, свят фольклору й ремесел, фестивалів, театральних дійств; вести туристично-краєзнавчу і пошукову роботу, ознайомити дітей з історією України, традиціями й звичаями українського народу.

Реалізація цих завдань повною мірою залежить від знання й дотримання нормативно-правового забезпечення організації відпочинку та оздоровлення дітей, концептуальних засад діяльності оздоровчих закладів, особливостей оздоровчо-виховного процесу, взаємозв'язку змісту та умов його здійснення.

Студент повинен виконувати прийняті на базі практики правила охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням інструктажів (вступного і на місці праці).

Методичне керівництво педагогічною практикою студентів здійснюють викладачі кафедри педагогіки і методики початкового навчання. Вони консультують їх з актуальних питань виховання учнів; планують навчально-виховну роботу практикантів з дітьми; відвідують виховні заходи, надають допомогу в їх підготовці та проведенні; вивченні індивідуальних особливостей дітей.

Керівництво роботою студентів-практикантів в період педагогічної практики здійснюється старшим вожатим і начальником дитячому табору. Необхідну методичну допомогу в організації роботи у дитячому таборі роблять викладачі кафедри педагогіки і методики початкового навчання, які консультують їх з актуальних питань виховання, планують навчально-виховну роботу практикантів з дітьми, відвідують виховні заходи, надають допомогу в їх підготовці та проведенні; вивченні індивідуальних особливостей дітей.

Після закінчення терміну практики не пізніше 15 вересня студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Підсумки літньої виробничої педагогічної практики обговорюються на засіданні кафедри педагогіки і методики початкового навчання, а загальні підбиваються на раді факультету та вчєній раді університету.

У травні щорічно проводиться навчальний семінар для студентів спеціальностей, навчальний план яких передбачає проходження практики в ДОТ. У заході беруть участь представники структур, що здійснюють контроль за діяльністю оздоровчих закладів, директори таборів. Питання організації літньої виробничої педагогічної практики розглядаються на засіданнях кафедри.

На практичних заняттях із студентами та бесідах з керівниками закладів обговорюються права та обов'язки працівників, їхньої відповідальності за безпеку життя і здоров'я дітей, що оздоровлюються та відпочивають у закладі, правила внутрішнього розпорядку закладу, пропозиції щодо вдосконалення організації оздоровчо-виховної роботи.

Обговорюються з директорами закладів і трудові відносини; дотримання студентами вимог статуту (положення) дитячого закладу, оздоровлення та відпочинку, виконання ними правил внутрішнього розпорядку та посадових обов'язків.

Розглядаються переваги і недоліки діяльності студентів-практикантів та надаються пропозиції, методичні рекомендації з покращення їхньої роботи в майбутньому.

На основі проведеного аналізу досвіду підготовки педагогів у ВНЗ до роботи в дитячих оздоровчих таборах можемо стверджувати, що формування професійної готовності майбутніх педагогів до роботи з дітьми – це цілісний процес, результативність якого залежить від характеру професійної спрямованості, змісту, форм і методів загальнопедагогічної теоретичної підготовки в навчальній діяльності, цілеспрямованого використання з виховною метою позааудиторної роботи зі студентами.

Література

1. Державна Національна програма: "Освіта" (Україна ХХІ століття). – К. : Райдуга, 1994. – 49 с.
2. Федорова О. Педагогічні умови професійної підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми / О. Федорова, М. Федоров // Рідна школа. – 2006. – № 1. – С. 24–26.
3. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі. Навч. Посібник / Є.І. Коваленко, А.І. Конончук, І.М. Пінчук, В.М. Солова. – К.: ІЗМН, 1997. – 278 с.